

17 listopada 1919

T a j n e.

D.13502/III/19

Do Polskiej Delegacji Kongresowej
w P a r y ż u.

Jak już donosikiem Delegacji telegraficznie, przybyła do Warszawy delegacja niemiecka, celem pertraktowania i zawarcia z Rządem Polskim układu w sprawie przewozu wojsk niemieckich z Prus Wschodnich w kierunku zachodnim przez terytorja Prus Zachodnich po przejęciu ich przez władze polskie. Projekt przyjazdu Niemców do Warszawy wykonał się z pertraktacji berlińskich i nastąpił na mocy zaproszenia przez Wiceministra Wróblewskiego.

Wobec nowej fazy, w jaką w ostatnich dniach weszły narady w sprawach polsko-niemieckich przez przeniesienie ich punktu ciężkości do Paryża, Rząd Polski uznał za właściwe przewlekanie rozpoczęcia rokowań z delegacją przybyłą z Berlina.

Mimo, że przyjazd jej nastąpił 14 b.m. pierwsze, krótkie posiedzenie powitalne, natury czyste formalnej odbyło się dopiero wczoraj, 16 b.m..

W posiedzeniu tem wzięli udział ze strony polskiej pełnomocnicy Rządu gen. Dyrektor Departamentu Okręcki i pułkownik Niesiołowski oraz rzeczoznawcy ppułk. Brzozowski, Leon Babiński, dr. Tadeusz Jackowski, kpt. Łapiński i kpt. Pleszonka. Ze strony niemieckiej przybyli tajny radca legacyjny Seeliger major von Velsen i trzech rzeczoznawców,

O rozpoczęciu pertraktacji zostaławiadomiony gen. Henrys pismem Naczelnego Dowództwa z dn. 15 b.m. którego odpis załączam.

O rozpoczęciu pertraktacji zostaławiadomiony gen. Henrys pismem Naczelnego Dowództwa z dn. 15 b.m. którego odpis załączam.

Nie wiem na razie, kiedy odbędzie się następane posiedzenie: zależnem to jest od odpowiedzi Delegacji na depeszę,

które dziś do Niej wysłałem, a których odpis załączam. Powzię tu jeszcze, że wobec obecnej sytuacji w Paryżu, mam zamiar tylko z największą ostrożnością przystąpić do pertral

wania z Niemcami tu w Warszawie, nie chcąc pokrzyżować toku
narańd paryskich, a wolalbym przeniesić te pertraktacje do Pa-
ryża.

Naczelne Dowództwo i Ministerstwo Spraw Wojskowych, które
w pierwszym rządzie ten przyjazd Niemców obchodzi stoją na sta-
nowisku, że w każdym razie tutejsza konferencja powinna się
ograniczyć li tylko do ustalenia sposobu jednorazowego transpo-
tu wojsk wschodnio-pruskich do Niemiec przez nasze prayskie
województwo pomorskie. W tej sprawie władze wojskowe opracowa-
ły projekt umowy, który pułkownik Niesiołowski posłał wczoraj
do wiadomości Delegacji niemieckiej. Projekt tej umowy zakłada
Wojskowość ma poważne wątpliwości, czy Niemcy na nasz projekt
się zgodzą.

Wreszcie donoszę Delegacji do poufnej wiadomości, że w
Berlinie koła miarodajne są zdania, iż pertraktacje w Paryżu
jeszcze długo przeciągać się będą. Niemcy nie podpiszą trak-
tatu dodatkowego. Według zdania Niemców Ameryka wycofa się
z różnych misji kontroli, przekazanych jej w Europie przez
Traktat z 28 czerwca. Wyniknie stąd konieczność nowego dysku-
towania nad traktatem i odroczenie jego uprawomocnienia na ki-
ka miesięcy.

Podsekretarz Stanu /--/Skrzyński



S.III/1408.

Telegram szyfrowy

P.Wróblewski do Ministerstwa Spraw Zagranicznych

w Warszawie

Berlin 19/XI 1919

Nr.26

Orz.20/XI h.9.

Polecane mi przewleknięcia rokowań można będzie najwyżej parę dni jeszcze stosować, nie narażając na zanik złej wiary Rządu i Delegacji - Czy nie należałoby tutaj zakończyć przeniesienia punktu ciężkości do Paryża, wyraźnie na to wskazując - Obranie dalszej taktyki przez Delegację, ani zorientowanie się w swych dalszych zadaniach niemożliwe, dopóki nie wiadomo, czy chodzi tylko o podpisanie formalne w Paryżu ułożonych tu układów, czy też o zmiany w nich. Proszę o jasne wskazówki, gdyż trzymanie tu 30 ekspertów jest niepożądane i kosztowne.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

S.III/1288.

Telegram szifrowy

Delegacja Polska Berlin N.92.

Warszawa 18/XI 1919.

Proszę oświadczyć rządowi niemieckiemu, że dla uniknięcia nieporozumień i rozbieżności wynikających z pertraktowania w kilku miejscach równocześnie, proponuję rokować w dalszym ciągu tylko w Paryżu na zasadach następujących: ~~xxxxxxxx~~/pertraktacje w Paryżu będą uważane jako dalszy ciąg rokowań berlińskich. 2/umowy zawarte w Berlinie zachowują swoją dotychczasową moc obowiązującą. 3/przy współudziale Ententy zostanie zawarty w Paryżu układ ogólny obejmujący całość spraw. Proszę, by Wróblewski, Diamand, Lamezan jechali zaraz do Paryża z aktami, w Berlinie zaś pozostał tylko delegat Przemysłu i Handlu dla wykonania jedynego, który dotychczas wszedł w życie traktatu ekonomicznego. Należy zwrócić uwagę rządu niemieckiego, że przeniesienie rokowań do Paryża i jemu także sytuację ułatwi.

/-/ Skrzyński

S.III/1289.

Telegram szyfrowy

Hr.Zamoyski Paryż.Nr.294

Warszawa 18/XI 1919.

Dla uniknięcia rozbieżności i z powodu zbyt słabego poparcia udzielanego nam w Berlinie przez misję ententową, zaproponowałem rządowi niemieckiemu przeniesienie całokształtu pertraktacji polsko-niemieckich do Paryża. Wróblewski, Lamezan i Diamand mają tam jechać z potrzebnymi materjałami. Zrobiłem zastrzeżenie, że umowy dotychczasowe zachowują nadal prowizoryczną moc obowiązującą, co jest konieczne ze względu na niezbędne dla nas dostawy węgla. Delegat Ministerstwa Dzielnic Pruskiej domaga się ze względów administracyjnych natychmiastowej ratyfikacji umowy urzędniczej przez Sejm. Proszę zasięgnąć opinii rządów sprzymierzonych.

/-/ Skrzyński

S.III/1470.

TELEGRAM SZYFROWY

Hr.Zamoyski do Ministerstwa Spraw Zagranicznych

w Warszawie

Paryż 19/XI 1919

Nr, 149

Otrz.22/XI.19.18.h.30

Patek i Grabski zawiadamiają; że narady paryskie nie zostały jeszcze zaczęte. Rozpoznaawszy całość sytuacji i stosując się do otrzymanych wskazówek dziś, we środę wystąpiliśmy dopiero do Conseil Supreme z listem, w którym zawiadamiamy, że Rząd Polski postanowił przerwać pertraktacje w Berlinie, oraz że Delegacja pragnie, by wszystkie sprawy wypływające z traktatu wersalskiego i związane z wykonaniem traktatu były załatwiane w Paryżu w pertraktacjach z Niemcami. Będziemy się starać, by w Paryżu było rozważane wszystko, czego sobie życzy Rząd Polski. Należy jednak w tym celu przerwać pertraktacje w Berlinie i w Warszawie. Prosimy o przysłanie noty Ententy z dnia 8-go lipca na którą powołuje się wiceminister Skrzyński, oraz wyjaśnić jaka istnieje różnica między tekstem autentycznym, a niedokładnym postanowienia Rady Najwyższej, o którym wspomina depesza Ministerstwa Spraw Zagranicznych z dnia 16-go listopada.

.....

